

Природноресурсний потенціал сталого розвитку

Взаємовідносини людини з природою це використання природних ресурсів і природних умов в межах окремої території. Важливими для будь-якої країни є мінеральні, земельні, водні, лісові, біологічні, рекреаційні, кліматичні космічні ресурси. Природно-ресурсний потенціал країни є об'єктивним фактором соціально-економічного розвитку не залежно від політичних режимів, уподобань більшості, пріоритетів влади. В Україні історично склалися сприятливі фізико-географічні, гідрологічні, структурно-геологічні умови, які призвели до утворення багатьох видів природних ресурсів. За сумарними запасами деяких з них Україна займає одне з провідних місць у Європі (зокрема, ґрутові).

На перший погляд здається що земельні ресурси нашої країни чи не найбагатші в світі. Проте це не так. Інтенсивна господарська діяльність упродовж XIX-XX ст. стала причиною погіршення екосистем і перешкоджає сталому розвитку. Тому визначення доцільної міри впливу діяльності людини на рельєф один з пріоритетних напрямків розвитку сучасних екологічних знань. У навчальному посібнику **Стецюк, В.В. Екологічна геоморфологія України . - К. : Слово, 2010. - 366 с.** схарактеризовано еколого-геоморфологічні проблеми, зумовлені господарською діяльністю людини. Викладено поняття про еколого-геоморфологічні ризики та кризові геоморфологічні ситуації. Наведено приклади катастрофічного розвитку геоморфологічних процесів а також змін складових довкілля.

В Україні великі площи порущених земель і кількість їх невпинно зростає. Тому існує зростаюча і невідкладна потреба у раціональному землекористуванні. У посібнику **Землекористування: еколого-економічні проблеми, конфлікти, планування . - Львів : Афіша, 2005. - 399 с.** Висвітлено глобальні та регіональні екологічні проблеми землекористування, закономірності формування та стратегії менеджменту земельних конфліктів, теоретичні основи економіки землекористування.

Проблема води належить до найголовніших соціальних і науково-технічних проблем сучасності. Вирішення її значною мірою залежить від природо-охоронних заходів спрямованих на збереження та відтворення водних ресурсів. У підручнику **Левківський С.С. Раціональне використання і охорона водних ресурсів . - К. : Либідь, 2006. - 278, с.** висвітлюються питання обліку та планування використання водних ресурсів, водогосподарського районування, прогнозування та моделювання у водному господарстві. Сформульовано головні принципи і показники використання й охорони водних ресурсів. У монографії **Матвійчук В. К. Забруднення, засмічення та виснаження водних об'єктів: відповідальність, досудове і судове слідство та запобігання . - К. : КНТ, 2007. - 268 с.** проведено комплексне наукове дослідження кримінально-правової охорони водних об'єктів від забруднення, розкриваються витоки та історія охорони водних об'єктів та сучасний стан проблеми, пропонується вдосконалення чинного законодавства та практики застосування правових припісів у зазначеній сфері.

Сьогодні сформувались нові вимоги до екологізації всіх сфер суспільства та економіки. Залежність економіки від законів екології у ХХІ ст. стала виявлятися частіше і масштабніше. Моделі раціонального природокористування розроблено у навчальному посібнику **Т.П.Галушкіна Економіка природокористування . - Харків : Бурун Книга, 2009. - 479 с.**

В умовах ринкової економіки найважливішою проблемою в системі природокористування є відпрацювання механізму фінансування природо захисних заходів та вдосконалення екологічного законодавства. У монографії **М.А.Хвесик Економіко-правове регулювання природокористування . - К. : Кондор, 2004, 2009. - 522 с.** зроблено аналіз природноресурсного потенціалу та екологічного законодавства України, визначено проблеми й перспективи державного регулювання в галузі охорони довкілля. Запропоновано основні підходи щодо вдосконалення економічного і фінансово-кредитного механізмів регулювання природокористування з урахуванням міжнародного досвіду.

Природно-ресурсний механізм функціонування залежить від потенційних можливостей території і поступального розвитку соціально-економічної інфраструктури. У навчальному посібнику **Регіональна економіка та природокористування . - К. : Центр учебової літератури, 2011. - 351 с.** викладені сучасні науково-практичні підходи до системи природокористування та висвітлюється роль екології в забезпеченні сталого розвитку.

Одна з найголовніших проблем сучасності — це виживання людства в умовах дефіциту природних ресурсів і продовольства та погіршення стану навколошнього природного середовища. Отруєні річки та моря, шкідливе повітря, винищенні лісів, сотні зниклих видів тварин і рослин, кліматичні аномалії, виснаження ґрунтів — це все жорстокі реалії нашого часу. Сучасні проблеми і концепції у сфері формування природно-ресурсного потенціалу утворюють базу для перегляду і переорієнтації всієї ресурсної політики, її цілей і пріоритетних напрямків розвитку. На сучасному етапі розвитку суспільних відносин особливе значення надається проблемам раціонального використання, охороні та відтворенню природних ресурсів.

З цими та іншими виданнями можна ознайомитись у відділі документів з питань економіки, виробництва та природничих наук.

Для тих, хто постійно слідкує за новинками літератури, радимо звернутись до електронного каталогу бібліотеки, або он-лайн каталогу (www.library.kr.ua). Можна також скористатися новою послугою бібліотеки — електронною розсилкою документів.

Наша адреса: вул. Велика Перспективна, 24, тел. Для довідок 22-58-14.

*Марина Григор'єва — бібліотекар
відділу документів з питань економіки,
виробництва та природничих наук
обласної універсальної наукової
бібліотеки ім. Д.І. Чижевського*